

Verksamhetsberättelse 2001

ArbetSam - Arbetlivsmuseernas Samarbetsråd Verksamhetsberättelse för år 2001

Arbetlivsmuseernas Samarbetsråd

Arbetlivsmuseernas Samarbetsråd -ArbetSam bildades under ett nationellt seminarium på Arbetets museum den 20-21 mars 1998. Seminariet arrangerades av Arbetets museum, Tekniska museet samt Riksantikvarieämbetet och lockade 105 personer från hela landet till Norrköping. På seminariet presenterades den växande folkrörelsen som består av eldsjälur sysselsatta med att bevara och utveckla industrisamhällets kulturarv.

Ändamål

Samarbetsrådet är en ideell förening vars ändamål är att utifrån ett underifrånperspektiv främja och utveckla bevarandet och gestaltandet av industrisamhällets framväxt och kulturarv. I denna uppgift ingår att verka för en helhetssyn där arbetsliv, teknik, produktionsprocesser, sociala förhållanden, folkbildning, kultur, fackligt och politiskt arbete tydliggörs. I centrum står arbetsplatser och andra historiska miljöer med anknytning till arbetet.

Handling:

- att arbeta för att stärka arbetlivsmuseernas identitet.
- att skapa ett kontaktnät mellan medlemmarna.
- att samordna arbetet i gemensamma frågor.
- att sprida kännedom om arbetlivsmuseernas verksamhet.
- att fördjupa kunskapen om det förgångna för ökad beredskap inför framtidsfrågorna.

Styrelsens sammansättning

		Mandattid
Ordförande	Barbro Franckie, Statarmuseet i Skåne	2001
Vice ordförande	Ove Persson, Nordmarks gruvmuseum	2001
Kassör	Jonna Eriksson, Arbetarrörelsens arkiv, Landskrona	2002
Ord. ledamot	Ingrid Bengts, ABF Avesta	2002
	Bengt Lindgren, Primus motor, Örnköldsvik	2002
Suppleanter	Kurt Flodin, Repslagarbanan, Älvängen	2001
	Bengt Nord, Anten – Gräfsnäs museijärnväg	2001
	Vakant	2001
Adjungerad	Torsten Nilsson, Arbetets museum, sekreterare	

Arbetsutskott

Arbetsutskottet (AU) har bestått av Barbro Franckie, Ove Persson, Jonna Eriksson samt Torsten Nilsson.

Revisorer för 2001.

Thomas Söderström och Tore Mårtensson.

Revisorssuppleant för 2001.

Eivor Jonsson.

Valberedning, tre personer varav en sammankallande.

Som valberedning har Kjersti Bosdotter, Ewa Bergdahl samt Fred Andersson arbetat, med Kjersti Bosdotter som sammankallande.

Styrelsens sammanträden

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande möten.

8-9 feb	2001	Styrelsemöte	Zinkgruvan
19 april	2001	Styrelsemöte	ABF, Avesta
21 april	2001	Årsmöte	Avesta församlingshem. Avesta
16 aug.	2001	Styrelsemöte	Tobaksmuseet, Skansen, Stockholm
11 sep.	2001	AU	Arbetarrörelsens arkiv, Landskrona
26 nov.	2001	Styrelsemöte	Arbetets museum, Norrköping

Vid planering av styrelsemöten har det varit styrelsens målsättning att förlägga mötena till olika orter i landet för att på så sätt lära mer om arbetslivsmuseerna och organisationer som arbetar för arbetslivsmuseerna i Sverige. Under året har styrelsen vid sina möten besökt Zinkgruvans museum och gruvan, Avesta och arbetslivsmuseerna på Skansen.

Årsmöte för 2000

ArbetSams årsmöte för 2000 hölls den 21 –22 mars på Jularbomuseet i Avesta. Till mötet kom 40 medlemmar från hela Sverige.

Seminarium under årsmötesdagarna

Efter att Lennart Palm och Barbro Franckie hälsat alla välkomna till Avesta inleddes seminariet med föredraget ”Stillbilder och film som historisk källa” av Örjan Hamrin, Dalarnas museum. Detta följdes av ”Personliga funderingar om arbetslivsmuseerna i Sverige” av Erik Hofrén, Arbetets museum. Efter detta kom en rapport från Sveriges hembygdsförbunds om deras arbete med det industriella kulturarvet. ”Industrisamhällets kulturarv – hembygden och industriellt kulturarv” av Isa Lindqvist, Sveriges

hembygdsförbund. Efter lunch fick mötesdeltagarna möjlighet att ta del av Koppardalen och det stora ombyggnadsprojekt som pågår där.

Efter lunch berättade Helena Westin om det bidrag som Riksantikvarieämbetet betalar ut till landets arbetslivsmuseer under 2001. Bidraget finansieras genom en ansökan till Delegationen för industrisamhällets kulturarv och är av engångskaraktär avseende 2001. Inlägget hade titeln ”Bidrag till Arbetslivsmuseerna, 4 miljoner fördelas 2001!” Efter Helena kom årets tårddrypare då Eivor Jonsson berättade om ”Sagabiografen i Adak, en sann saga med lyckligt slut”. Programmet fortsatte i rask följd med Olofsfors Bruksmuseum – presentation av Jan Öhrling, Uppsala industriminnesförening - presentation av Ingemar Andersson. Drömmen om ett bättre liv – presentation av ett projekt om inom- och utomnationell migration av Torsten Nilsson, Arbetets museum, Sveriges sjömanshusmuseum - presentation av Eva Kihlberg och Jan Hermansson samt avslutningsvis ”Gräv där de stod – Ett försök till en ny grävrörelse” - presentation av Barbro Franckie.

Som avrundning på en händelserik dag var vi inbjudna till masugnen i Avesta för en hyttmiddag med kulturella inslag.

Under mötets andra dag genomfördes en rundresa under ledning av Örjan Hamrin, Dalarnas museum. Turens första stopp var Bältarbo tegelbruk som året innan tilldelats Svenska industriminnesföreningens pris, årets industriminne. Nästa stopp blev Stjärnsunds bruk där vi bjöds på kaffe med Stjärnsundskaka. Till Stjärnsund kom Christopher Polhem för trehundra år sedan. Kända produkter är Polhemslåsen och Stjärnsundsuren. Sista stoppet på rundresan blev Horndals bruk. En god lunch intogs innan vi där fick se bruksmuseet samt resterna efter Lancashiresmedjan som med sina 15 härdar en tid var världens största.

Årsmötet arrangerades i samarbete med ABF-Avesta, Avesta kommun, Arbetets museum Jularbomuseet och Metall Avesta.

Organisationsfrågor

Medlemsantalet under året visar en minskning både vad gäller enskilda medlemmar och arbetslivsmuseer.

	2001	2000	1999
Enskilda medlemmar	08	14	06
Arbetslivsmuseer	34	45	35
Stödmedlemmar	03	05	03
Summa	45	64	44

Ekonomi

Även detta år har präglats av osäkerhet, eftersom vi inte har fått den ekonomiska grund att stå på som är nödvändig för att stabilisera organisationen. Bidragen från delar av ”styrgruppen” och fram för allt ekonomisk och personella insatser från Arbetets Museum och styrelsens ideella insatser har varit förutsättningen för att verksamheten har kunnat fungera. Arbetet för att lägga grunden till en solid ekonomi har fortsatt högsta prioritet.

Bilaga ekonomisk berättelse

4 miljoner till arbetslivsmuseerna även för 2002

I juni 2001 fattade Riksantikvarieämbetet beslut om hur bidraget på totalt fyra miljoner kronor till arbetslivsmuseer skulle fördelas. 78 olika projekt fick dela på totalt 4 006 550 kronor. Bidraget till arbetslivsmuseerna blev en stor succé. Trots den korta ansökningstiden kom det in i det närmaste 400 ansökningar till Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och det totala ansökningsbeloppet blev 70 miljoner kronor. För de som sökte bidrag kunde det kännas hopplöst när man skulle kämpa för att urvalsgruppen skall se just deras ansökan i en hög av 400 ansökningar. Men samtidigt blev detta en tydlig signal till RAÄ och Kulturdepartementet om vikten att stödja landets arbetslivsmuseer. Tack vara detta har Riksantikvarieämbetet för 2002 ansökt om och beviljats medel att fördela till arbetslivsmuseer. Nu återstår endast kampen för att permanenta bidragen!

Skrivelse till RAÄ

En skrivelse med ansökan har skickats till RAÄ inför deras fördelning av fria medel. Ett årligt anslag på 300.000:- söktes för 2002.

Mål för verksamheten 2001 - Måluppfyllande

Stabilitet

Under verksamhetsåret arbeta för att verksamheten formas och får en stabil grund.

Under 2001 har arbetet med ”infrastrukturen” fortsatt. Diskussioner har förts gällande ekonomi, organisationsfrågor, upplägg, stadgar, medlemsavgifter, samverkansidéer mm. Ekonomiska lösningar har sökts hos RAÄ inför fördelningen av de 4 miljonerna.

Brev till kulturminister Marita Ulvskog om önskan till uppvaktning - med ansökan om årligt anslag till ArbetSam samt bevästande av ett årligt statligt stöd till arbetslivsmuseerna. Datum fastställdes till 10 januari 2002.

Ansökan om samverkan med Svenska industriminnesföreningen skickades till Delegationen för industrisamhällets kulturarv men fick avslag. Samverkan handlade om gemensam kontakt med medlemmar, samordning av exkursioner mm.

Kontakt med fackföreningsrörelsen har tagits för att söka nå ytterligare arbetslivsmuseer, arbetshistoriska råd, grävforskare m fl. Ett möte med Hembygdsförbundet bokades in under året men fick skjutas upp. Datum bestämdes till 14 januari 2002.

Årligt statligt stöd

Verka för att ett årligt statligt stöd till arbetslivsmuseerna införs.

ArbetSam ansökte om möte med Kulturminister Marita Ulvskog för samtal kring vår organisation samt ett permanent statligt stöd till arbetslivsmuseerna. I samband med uppvaktningen hos kulturminister

Medlemsrekrytering.

Att under år 2001 arbeta för att öka medlemsorganisationer till 100 st.

ArbetSams styrelse har jobbat med personlig kontakt, diskuterat nya rutiner kring medlemsinbetalningen samt avgifternas storlek. Medlemsrekrytering i samverkan med andra nationella organisationer har skett genom utskick via

fackföreningsrörelsen samt riksprojektet ”Gräv-där-de-stod”. Ett arbete vi hoppas se resultat av kommande verksamhetsår.

❑ Informationsbroschyr

Arbeta fram ett gemensamt informationsmaterial som både marknadsför arbetslivsmuseerna och lockar till medlemskap.

ArbetSam har under året ej kunnat ta fram ett heltäckande informationsmaterial eftersom inga medel till detta erhöles. Dock har det ej rått brist på idéer! Dessa har lagts på hög för aktivering när ekonomiska möjligheter infinner sig. Hemsidan är välbesökt, uppdateras med aktuell information samt länkar vidare. Skrivelser har skickats till bl.a. SAF med anledning av deras skrift år 2000 om besöksmål i Sverige. Arbetet med broschyr har breddats till att handla om en helhetsbild för informationsverksamheten hemsida, informationsverksamhet, broschyr.

❑ Seminarier

”Två nationella seminarier skall genomföras.”

Arbetsam har under 2001 deltagit i arrangerandet av tre nationella seminarier. Seminarierna genomfördes i Avesta 21 april, på Tekniska museet 28 september och på Arbetets museum 15 oktober

❑ Projekt

”Arbeta för att Gräv där de stod projektet startas under året.”

Barbro Franckie genomförde en förstudie till projektet som presenterades under våren och lade grunden för det fortsatta arbetet. En ledningsgrupp tillsattes med representanter från de olika samverkansorganisationerna Arbetarnas Bildningsförbund, Folkrorelsens Arkivförbund samt ArbetSam. Under hösten anställdes Hans Björke från Dalarna som central samordnare. Arbetet beräknas komma igång på allvar 2002.

Arbeta för att ett samarbete kommer till stånd mellan Svenska industriminnesföreningen och Industrihistorisk forum.

Barbro Melander för SIM och Barbro Franckie för ArbetSam träffades och skrev en ansökan till Delegationen för Industrisamhällets kulturarv om en förstudie för samverkan mellan de båda organisationerna.

❑ Försäkringsfrågan

Att under verksamhetsåret fortsätta arbetet med försäkringsfrågan.

Arbetet för bästa lösning fortsätter. Ju fler medlemmar vi blir ju enklare blir det att förhandla med försäkringsbolagen.

Samverkan och samverkansprojekt

Arbetets Museum

ArbetSam har under året fortsatt det samarbete som 1997 inleddes med Arbetets museum genom det nationella uppdrag som museet hade under treårsperioden 1997-1999. Uppdraget fokuserades på att fördjupa museets arbete med det industriella

kulturarvet med särskild inriktning på frivilligkrafterna inom arbetslivsmuseirörelsen. Efter det nationella uppdragets slut har Arbetets museum ansett arbetet med landets arbetslivsmuseer så viktigt att arbetslivsintendent tjänsten har permanentats. Arbetsuppgifter som Arbetets museum har åtagit sig för ArbetSam är ombesörjande av utskick, skrivelser, utformning av foldrar och informationsmaterial samt samordning av verksamhet knuten till ArbetSam.

Svenska industriminnesföreningen och Industrihistorisk forum

Barbro Mellander för SIM och Barbro Franckie för ArbetSam träffades och skrev en ansökan till Delegationen för Industrisamhällets kulturarv om en förstudie för samverkan mellan de båda organisationerna. Samtalen kommer att fortsätta.

Riksprojektet Gräv-där-de-stod

Arbetarnas Bildningsförbund, i samverkan med Folkrörelsernas Arkivförbund och Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, har erhållit 1,5 miljoner för att under en treårsperiod - till att börja med i Norrbotten, Dalarna och Småland - finna metoder och former för samverkan mellan arkiv, folkbildning, högskolor och arbetslivsmuseer. Det handlar om att öka intresset för industrisamhällets kulturarv, men också om att öka medvetenheten och kunskapen om vår egen del i historien. "Den som äger sin historia äger också sin morgondag" ur förordet till När röken lagt sig.

Det handlar om utbildning, seminarier, att täcka "vita fläckar", samverkan och metodutveckling. Vi ser gärna att detta inte enbart blir ett treårsprojekt. Det behövs ett tydligt ställningstagande, ett spjutspetsinitiativ, ett "våga" för att skapa en tro, tillit och hemvist hos och för de människor som under alla år arbetat med att samla, dokumentera och gestalta arbetets och dess människors historia - och för alla de som kommer att göra det i framtiden! Barbro Franckie genomförde en förstudie till projektet som presenterades under våren och lade grunden för det fortsatta arbetet. En ledningsgrupp tillsattes med representanter från de olika samverkansorganisationerna Arbetarnas Bildningsförbund, Folkrörelsernas Arkivförbund samt ArbetSam. Under hösten anställdes Hans Björke från Dalarna som central samordnare. Arbetet beräknas komma igång på allvar 2002.

Seminarier

ArbetSam har under året deltagit som arrangör/medarrangörer i följande seminarier

Datum	Plats	Tema	Samarbetspartner
21 april	Avesta	Foto, film	Avesta ABF, Avesta kommun
28 sept.	Stockholm	Dokumentation	Tekniska museet och Arbetets museum
15 okt.	Norrköping	Ekonomi mm.	Tekniska museet och Arbetets museum

Möten där styrelsen representerat ArbetSam

Datum	Möte	Representation
18 jan.	Grävet. Stockholm.	Barbro Franckie
28 mars	Arbetslivsmuseer. Norrköping.	Barbro Franckie
10 april	Gräv där de stod. Halmstad.	Barbro Franckie
23 april	Gräv där de stod. Stockholm.	Barbro Franckie
23-25 april	Borås Globalisering – avindustrialisering, konfer.	Bengt Nordh
10-11 maj	Forsvik, Ta hand om tekniken	Bengt Nordh
16-18 maj	Örebro, Degerfors, Nora. RAÄ konferens	Bengt Nordh
19 juni	Gräv där de stod. Stockholm.	Barbro Franckie
17 sept.	Gräv där de stod. Stockholm.	Barbro Franckie
18-19 sept.	Seminarium för grävgrupper Svenska Metallarbetareförbundet, Skåvsjöholm.	Barbro Franckie
22-24 okt.	Barsebäck, konferens	Bengt Nordh

7 nov.	Gräv där de stod. Stockholm.	Barbro Franckie
15-16 nov.	Bevara industrisamhällets kulturarv	Ove Persson Barbro Franckie
27-28 nov.	Vad kan och bör bevaras? Ett symposium om det industriella kulturarvet i teori och praktik	Ove Persson Kurt Flodin Bengt Nordh

Hemsida

Besöksstatistik för ArbetSams hemsida under tiden januari - december 2001. Det är glädjande att se att 9 853 personer besökt vår hemsida under verksamhetsåret.

januari	februari	mars	april	maj	juni
676	678	742	815	875	865

juli	augusti	september	oktober	november	december
897	1031	922	1054	913	385

Totalt	9853
---------------	-------------

Övrig verksamhet

En skrivelse skickades till Vägverket med önskan om möte med representanter från dess ledning. Ärende: skyltning. Möte bestämdes till 2002.

Ord på vägen: ordförande Barbro Franckie.

Ett, tu, tre – på det fjärde ska det ske... 4 miljoner till landets arbetslivsmuseer! Äntligen!

År 2001 blev ett arbetsår för arbetslivsmuseerna och ArbetSam. Ansökningar genomfördes inför fördelningen av RAÄ:s 4 miljoner, projektet ”Gräv-där-de-stod” planerades och drogs igång, ”Drömmen om ett bättre liv” engagerade oss i cirkelforskning och utställningsarbete, en satsning på brett kontaktagande påbörjades och styrelsen fick anledning att titta över infrastrukturen/organisationen, rutiner, medlemsavgifter, visioner mm. Vi håller tummarna för fortsatt stöd till detta vårt tecknande, bevarande och gestaltande av det gemensamma kulturarvet.

Utifrån vårt fortsatta arbete med organisationens infrastruktur, vår vilja till samverkan, olika gemensamma projekt, bättre medlemsrutiner, ytterligare 4 statsmiljoner till arbetslivsmuseerna, träff med vår kulturminister, gruppen för regional utveckling samt Vägverket ser vi fram emot år 2002 med stor tillförsikt.

Tack alla Ni tappra, kämpande, engagerade arbetslivsmuseer!

Ordförande Barbro Franckie,
Statarmuseet i Skåne

Vice ordförande Ove Persson
Nordmarks gruvmuseum

Kassör Jonna Eriksson,
Arbetarrörelsens arkiv, Landskrona

Ord. ledamot Ingrid Bengts
ABF Avesta

Ord. ledamot Bengt Lindgren,

Primus motor, Örnköldsvik